

se po senioratskom načelu na prijestolje podigne ljubimac njegov Stjepan, najmlađi brat Gejzin. No Ugri ne htjedoše da ga prime, već se većina njih odluči za srednjega brata **Ladislava I. (II.)** (1162—1163), a kad on već iza šestmesečnoga vladanja umre (14. januara 1163.), priznaše konačno ipak **Stjepana V. (IV.)** (1163) svojim gospodarom; naročito su Hrvati podupirali njegovo pravo, očito jer su bili prvi Bizantu na udarcu. Međutim nevaljalo mu vladanje dobrza izazove općenu bunu, koja ga protjera iz države, našto se opet vrati na prijestolje Gejzin sin **Stjepan IV. (III.)** (1163—1172). Poslije kratkoga rata s carem Manuilom došlo je do mira, u kojem car obeća, da ne će više podupirati raskralja, strica kraljeva, Stjepana V. (IV.); a Stjepan IV. (III.) je opet sa svoje strane morao caru ustupiti Srijem i obećati, da će brata svoga Belu poslati u Bizant na odgoju, predavši podjednako caru u upravu Belinu baštinu, naime Hrvatsku Velebitu na jug i Dalmaciju.

Stjepan IV. (III.) u Hrvatskoj i Dalmaciji 1163. Stjepan IV. (III.) odista pošlje Belu u Bizant, gdje ga car zaruči svojom kćerkom Marijom i — ne imajući sâm sina — proglasi prijestolonasljednikom, ali baštine njegove ne htjede kralj Stjepan da predade caru, pače na jesen 1163. došao je u Hrvatsku i Dalmaciju, gdje je potvrdio privilegije svojih predhodnika dalmatinskim gradskim općinama, a možda se i napose još okrunio za hrvatsko-dalmatinskoga kralja. Zbog toga došlo je 1164. do novoga rata s carem, i Stjepan bi prisiljen, da spomenute hrvatske zemlje prepusti Manuilu. Međutim mir bješe kratkotrajan, jer raskralj stric Stjepan V. (IV.) i opet izazva rat, u kojem kralj Stjepan IV. (III.) otme Bizantincima netom ustupljeni Srijem sa Zemunom.

Bizantinska prevlast u Hrvatskoj. Za vrijeme podsade umre (1165) u tom gradu od otrova nesrećni Stjepan V. (IV.), našto car Manuil iziđe glavom na čelu snažne vojske na bojište: s jednom polovicom pošao je sâm u Srijem i zauzme Zemun na juriš, dok drugu polovicu pošlje na Bosnu, Hrvatsku i Dalmaciju, koje je zemlje carski vojvoda Ivan Dukas također brzo osvojio. Uplašen zamoli Stjepan IV. (III.) mir, kojim se obvezao, da će caru ustupiti Belinu baštinu, ali kad nađe u Veneciji, koja se zavadila s carem Manuilom, jakoga saveznika, prekine sklopljeni mir i započe 1166. nov rat. U njem lako zauze ustupljene hrvatske zemlje, a gradu Šibeniku podijeli privilegij, kakav su imali Spljet i Trogir još od Kolomana s doslovno istom sadržinom. Ovo vjerolomstvo kraljevo potaknu cara